

Nd.

492. Frumvarp til laga

[186. mál]

um útflutningssjóð o. fl.

(Lagt fyrir Alþingi á 77. löggjafarþingi, 1958.)

I. KAFLI

1. gr.

Hlutverk útflutningssjóðs, sem stofnaður var með lögum nr. 86 1956, er að styðja útflutningsatvinnuvegi landsmanna á þann hátt, sem fyrir er mælt í lögum þessum. Útflutningssjóður greiðir útflutningsbætur samkvæmt II. kafla þessara laga, og yfirfærslubætur samkvæmt IV. kafla og greiðir niður vöruverð samkvæmt VI. kafla. Í útflutningssjóð rennur yfirfærslugjald samkvæmt IV. kafla þessara laga og önnur gjöld samkvæmt V. kafla.

Fé útflutningssjóðs skal geyma í sérstökum reikningi í Seðlabanka Íslands.

2. gr.

Ríkisstjórnin skipar 5 menn í stjórn útflutningssjóðs og jafnmarga til vara. Skal einn stjórnarmaður skipaður eftir tilnefningu Stéttarsambands bænda, annar eftir tilnefningu Landssambands íslenskra útvegsmanna og þrír án tilnefningar. Sömu reglum skal fylgt um skipun varamanna. Ríkisstjórnin skipar formann sjóðsstjórnar.

Kostnað við stjórn og rekstur sjóðsins svo og annan kostnað, sem leiðir af framkvæmd laga þessara, skal greiða af fé sjóðsins.

II. KAFLI

3. gr.

Útflutningssjóður greiðir bætur á fob-verðmæti útfluttra vara, sem framleiddar eru eftir 14. maí 1958, sem hér segir:

a. Á allan fisk og fiskafurðir, að undanteknum síldarafurðum	80 %
b. Á afurðir úr sumarveiddri Norður- og Austurlandssíld	50 —
c. Á afurðir úr annarri síld (Faxasíld og smásíld) og loðnu	70 —

- d. Á útfluttar landbúnaðarvörur greiðast bætur samkvæmt 8. gr.
- e. Allar aðrar útfluttar vörur skulu bættar samkvæmt einhverjum flokkanna a, b eða c hér að framan eftir ákvörðun ríkisstjórnarinnar, að fengnum til­lögum stjórnar útflutningssjóðs.
- f. Séu sérstakar ástæður fyrir hendi, er ríkisstjórninni heimilt, að fengnum til­lögum stjórnar útflutningssjóðs, að flytja einstakar vörur milli bótaflokka.
Fullnaðargreiðsla bóta á útfluttar vörur er háð því skilyrði, að öllu söluandvirði þeirra í erlendum gjaldeyri hafi verið skilað til banka.

4. gr.

Sé sala útflutningsvöru miðuð við annað verð en fob-verð, greiðir útflutnings­sjóður bætur á fob-verðið samkvæmt 3. gr., en yfirfærslubætur á mismun söluverðs og fob-verðs greiðast samkvæmt 22. gr.

5. gr.

Sigli togari eða annað fiskiskip með afla til sölu á erlendum markaði, skal banki greiða yfirfærslubætur á þann gjaldeyri, sem skilað er til banka vegna söl­unnar, í samræmi við 22. gr. Útflutningssjóður greiðir 25% bætur á fob-verðmæti aflans, eða sem svarar mismuninum á yfirfærslubótum (55%) og þeim bótum, sem ber að greiða samkvæmt 3. gr. (80%).

6. gr.

Ríkisstjórnin getur ákveðið, að útflutningssjóður greiði vinnslustöðvum sér­stakar bætur á smáfisk, á tiltekna fisktegundir og á fisk veiddan á vissum tímum árs. Bætur þessar skal miða við ákveðna upphæð á hvert kg af fiski, sem vinnslu­stöð tekur á móti.

7. gr.

Ríkisstjórnin getur sett það skilyrði fyrir greiðslu útflutningsbóta, að fisk­vinnslustöðvar greiði útgerðarfyrirtækjum báta og togara, svo og vinnslustöðvum, er selja fiskúrgang, ákveðið lágmarksverð fyrir fisk og fiskafurðir.

Þar til nýir samningar um kaup og kjör bátasjómannanna og togarasjómannanna hafa verið gerðir, er ríkisstjórninni heimilt að ákveða skiptaverð á fiski til bátasjómannanna, svo og fiskverð það, sem aflaverðlaun togarasjómannanna miðast við. Þetta verð skal miðast við það, að hlutur og aflaverðlaun sjómanna hækki um 5% að meðaltali. Ríkisstjórninni er og heimilt að binda greiðslu útflutningsbóta skilyrðum varðandi skiptaverð til bátasjómannanna og það fiskverð, er aflaverðlaun eru miðuð við.

8. gr.

Greiða skal framleiðsluráði landbúnaðarins bætur á fob-verð útfluttra land­búnaðarafurða, er séu sambærilegar við beztu kjör, sem sjávarútvegurinn fær, þ. e. heildarbætur bátaafurðanna af þorskveiðum. Hagstofan skal reikna bæturnar og framleiðsluráðið nota fé þetta til verðbóta á þær landbúnaðarvörur, sem reiknaðar eru í verðlagsgrundvelli landbúnaðarins og seljast við lægra verði á erlendum markaði en nemur söluverði þeirra innanlands. Ákvæði þessi taka til þeirra land­búnaðarvara, sem framleiddar eru eftir 14. maí 1958.

9. gr.

Veita skal eins árs greiðslufrest á afborgunum lána, er Stofnlánadeild sjávar­útvegsins við Landsbanka Íslands og Fiskveiðasjóður Íslands hafa veitt til kaupa á togurum og fiskibátum, og lánstími lengjast samkvæmt því. Fresturinn telst frá gjalddaga hvernna afborgunar, einnig þó að um áfallnar en ógreiddar afborganir lána þessara sé að ræða. Greiðslufrestur þessi gildir aðeins fyrir þá aðila, sem hafa gert eða gera að öðru leyti full skil á gjaldföllum afborgunum og vöxtum við þessar lánsstofnanir.

Sama gildir um afborganir af lánnum, er rikissjóður hefur veitt vegna kaupa á togurum, sem komu til landsins eftir 1949.

10. gr.

Útflutningsgjald af íslenskum sjávarafurðum samkvæmt 1. gr. laga nr. 66 1957 skal innheimt með 55% álagi. Álag þetta skal renna til Fiskveiðasjóðs Íslands.

11. gr.

Ríkisstjórnin getur sett nánari fyrirmæli um allt, er lýtur að framkvæmd 1.—10. gr. laga þessara, þar á meðal um sönnunargögn fyrir gjaldkræfum greiðslum úr útflutningssjóði, valdsvið sjóðsstjórnar og endurskoðun reikninga sjóðsins. Ríkisstjórninni er heimilt að ákveða, að bótum samkvæmt 3. gr. skuli skipt á milli útvegsmanna og vinnslustöðva. Sé þessi heimild notuð, skal útflutningssjóður greiða váttryggingarfélagum váttryggingariðgjöld fiskibáta (sjóváttryggingu og bráðafúatryggingu) af bótum þeim, er sjóðnum ber að greiða útgerðarfyrirtækjum bátanna. Þá getur ríkisstjórnin falið samtökum útvegsmanna og útflytjenda að annast um ákveðna þætti í sambandi við framkvæmd laganna.

III. KAFLI

12. gr.

Um bætur á útfluttar sjávarafurðir framleiddar fyrir 14. maí 1958 gilda ákvæði 13.—17. gr. þessara laga.

13. gr.

Fastar daggreiðslur til togara, sem byggðir eru eftir 1946, skulu vera þessar fyrir hvern dag, sem skipinu er sannanlega haldið til veiða:

1. Á saltfiskveiðum 6700 kr. á dag.
2. Á ísfiskveiðum, þegar landað er innanlands, 5400 kr. á dag.
3. Á ísfiskveiðum, þegar landað er erlendis, 4000 kr. á dag.

Þessu til viðbótar skal greiða togurum þeim, er komu til landsins eftir 1949, 600 kr. fyrir hvern dag, sem skipinu er sannanlega haldið til veiða.

14. gr.

Greiða skal bátaútvegsmönnum í heild útflutningsbætur úr útflutningssjóði, sem nema 24.45% af fob-verði freðfisks, saltfisks, skreiðar og hrogn, sem framleidd voru á árinu 1957.

Á freðfisk, saltfisk, skreið og hrogn, sem framleitt er úr bátafiski, sem veiddur er frá 1. janúar til 14. maí 1958, skal greiða útvegsmönnum útflutningsbætur úr útflutningssjóði, er nema 26.85% af fob-verði varanna.

Þeir togarar, sem byggðir eru fyrir 1940, skulu á þessu tímabili njóta sömu aðstoðar og vélbátar.

Greiða skal útflutningsbætur á lýsi og mjöl úr sild, sem veidd er frá 1. janúar til 14. maí 1958, og skulu upphæðirnar vera hinar sömu og greiddar eru að meðaltali vegna þorskveiða bátanna.

15. gr.

Fyrir fisk veiddan á árinu 1957 skal greiða fiskvinnslustöðvum (hraðfrystihúsum, framleiðendum saltfisks og skreiðar, niðursuðuverksmiðjum svo og fiskimjölsverksmiðjum) bætur úr útflutningssjóði sem hér segir:

1. Á allan smáfisk af bátum, sem tekinn er til vinnslu til útflutnings, þorsk, ýsu og steinbít, undir 57 cm að stærð, mælt eftir miðlinu fisksins frá trjónu að sporðblöðkuenda, skal greiða 34 aura á hvert kg miðað við slægðan fisk með haus. Skilyrði fyrir þessari greiðslu er það, að vinnslustöðvarnar greiði sama verð fyrir smáfisk og stórfisk.
2. Á útfluttan bátafisk, að undanskilinni ýsu og steinbít, 19.37% af fob-verði.

3. Á útfluttan togarafisk:
  - a. Á karfa 22.5% af fob-verði.
  - b. Á annan fisk 15.82% af fob-verði.
4. Á útflutta ýsu úr togurum og bátum 40.07% af fob-verði.
5. Á útfluttan steinbít úr togurum og bátum 34.03% af fob-verði.
6. Á útflutt þunnildi, fiskimjöl og fiskroð úr bátafiski 27.74% af fob-verði.
7. Á útflutt hrogn 20.33% af fob-verði.
8. Á saltfisk, sem togarar flytja til sölu erlendis, skal greiða úr útflutningssjóði 15.82% af fob-verði.

Það skilyrði er sett fyrir greiðslum útflutningssjóðs samkvæmt þessari gr., að fiskvinnslustöðvar greiði útvegsmönnum báta ekki lægra verð en kr. 1.15 fyrir hvert kg af þorski, slægðum með haus, og tilsvarendi fyrir aðrar fisktegundir, og útgerðarmönnum togara kr. 1.07 fyrir þorsk, slægðan með haus, kr. 0.98 fyrir karfa, óslægðan, og kr. 0.82 fyrir ufsa, slægðan með haus. Enn fremur, að vinnslustöðvarnar greiði sama verð fyrir ýsu úr togurum og bátum.

Enn fremur er það skilyrði sett fyrir greiðslum útflutningsbóta til fiskimjölsverksmiðja, að samningar hafi tekizt við fiskframleiðendur um verð á fiskúrgangi til mjölvinnslu, eða ef slíkir samningar hafa ekki tekizt, þá hlíti verksmiðjurnar þeim ákvörðunum, sem stjórn útflutningssjóðs setur um verð á fiskúrgangi.

16. gr.

Á fisk veiddan frá 1. janúar til 14. maí 1958 skal greiða fiskvinnslustöðvum (hraðfrystihúsum, framleiðendum saltfisks og skreiðar, svo og fiskimjölsverksmiðjum) bætur úr útflutningssjóði sem hér segir:

1. Á allan smáfisk af bátum, sem tekinn er til vinnslu til útflutnings, þorsk, ýsu og steinbít, undir 57 cm að stærð, mælt eftir miðlinu fisksins frá trjónu að sporðblöðkuenda, skal greiða 34 auro á hvert kg miðað við slægðan fisk með haus. Skilyrði fyrir þessari greiðslu er það, að vinnslustöðvarnar greiði sama verð fyrir smáfisk og stórfisk.
2. Á útfluttan bátafisk, að undantekinni ýsu, steinbít, flatfiski, skötu og frystum ufsa, greiðast 23.06% af fob-verði.
3. Á útfluttan togarafisk:
  - a. Á karfa 25.00% af fob-verði.
  - b. Á annan fisk, að undanskilinni ýsu, flatfiski og frystum ufsa, 15.82% af fob-verði.
4. Á útflutta ýsu og steinbít úr togurum og bátum 44.68% af fob-verði.
5. Á útflutt þunnildi, fiskimjöl, fiskroð, gellur, fiskúrgang og sundmaga úr bátafiski 27.74% af fob-verði.
6. Á útfluttan frystan ufsa af togurum og bátum 20.20% af fob-verði.
7. Á útfluttan flatfisk og skötu af bátum og togurum 33.0% af fob-verði.
8. Á útflutt hrogn af bátum og togurum 24.20% af fob-verði.
9. Á saltfisk, sem togarar flytja til sölu erlendis, 15.82% af fob-verði.

Það skilyrði er sett fyrir þessum greiðslum útflutningssjóðs, að fiskvinnslustöðvar greiði útvegsmönnum báta ekki lægra verð en kr. 1.21 fyrir hvert kg af þorski, slægðum með haus, og tilsvarendi fyrir aðrar fisktegundir, og útgerðarmönnum togara kr. 1.10 fyrir kg af þorski, slægðum með haus, kr. 1.01 fyrir karfa, óslægðan, og kr. 0.84 fyrir ufsa, slægðan með haus. Enn fremur, að vinnslustöðvar greiði sama verð fyrir ýsu, steinbít, flatfisk og skötu af togurum og bátum.

Um skilyrði fyrir greiðslum útflutningssjóðs til fiskimjölsverksmiðja gilda ákvæði síðustu mgr. 15. gr.

17. gr.

Landsbanki Íslands skal gefa út A-skirteini, sbr. reglugerð nr. 15 1954, um innflutningsréttindi bátautvegsmanna, fyrir framleiðslu ársins 1956 og árána þar á

undan eftir sömu reglum og gilt hafa. Útflutningssjóður kaupir síðan með venju-
legu álagi B-skirteini útgefin samkvæmt slíkum A-skirteinum.

18. gr.

Frá 1. janúar til 14. maí 1958 skal greiða vátryggingariðgjöld fiskibáta úr
útflutningssjóði. Þó skal sjóðurinn aldrei greiða hærri upphæð en svarar því nettó-
iðgjaldi, sem bátseiganda ber að greiða, eftir að „ristorno“ hefur verið dregin
frá brúttó-iðgjaldi.

19. gr.

Greiða skal framleiðsluráði landbúnaðarins bætur á fob-verð útfluttra landbún-
aðarvara framleiddra fyrir 15. maí 1958, er séu sambærilegar við beztu kjör, sem
sjávarútvegurinn fær á sama framleiðslutímabili, þ. e. heildarbætur bátaafurðanna
af þorskveiðum á því tímabili. Hagstofan skal reikna bæturnar og framleiðsluráðið
nota þær til verðbóta á þær landbúnaðarvörur, sem reiknaðar eru í verðlagsgrund-
velli landbúnaðarins og seljast við lægra verði á erlendum markaði en nemur sölu-
verði þeirra innanlands.

20. gr.

Ríkisstjórnin getur ákveðið, að útflutningssjóður endurgreiði útvegsmönnum
yfirfærslugjald samkvæmt lögum nr. 86 1956, um útflutningssjóð o. fl., af radar-
tækjum, dýptarmælum og fisksjám. Ef rannsókn leiðir í ljós, að gjöld af innfluttum
bátavélum hafi hækkað vegna ákvæða laga nr. 86 1956, getur ríkisstjórnin heimilað
útflutningssjóði að endurgreiða hækkun þessa.

Útflutningssjóður skal endurgreiða yfirfærslugjald af þeim afborgunum og
vöxtum af lánum til kaupa á flutningaskipum, sem greiddar hafa verið á tímabilinu
1. janúar til 14. maí 1958.

IV. KAFLI

21. gr.

Af yfirfærslum til útlanda skal innheimta yfirfærslugjald til útflutningssjóðs
sem hér segir:

A. Af yfirfærslum til greiðslu á fob-verði vara, sem teljast til eftirfarandi
kafla og nr. í tollskrá, skal innheimta 30% yfirfærslugjald:

Nr. 4 og 6 í 7. kafla, nr. 1—3 í 9. kafla, nr. 2—3 í 10. kafla, nr. 1—3, 5, 7—11,
15 og 20 í 11. kafla, nr. 10 í 12. kafla, nr. 10, 14, 15 og 17 í 15. kafla, nr. 1—2 í 17.
kafla, nr. 9 í 25. kafla, nr. 11 í 44. kafla, nr. 5, 7, 8 og 16—18 í 48. kafla, nr. 19, 20 og
22 í 51. kafla, nr. 40 í 52. kafla og nr. 6—8 í 54. kafla.

B. Af yfirfærslum fyrir námskostnaði og sjúkrakostnaði skal innheimta 30%
yfirfærslugjald.

C. Af öllum öðrum yfirfærslum til útlanda skal innheimta 55% yfirfærslugjald.

Ríkisstjórninni er heimilt að ákveða, að innflytjandi vöru með 30% yfirfærslu-
gjaldi samkvæmt A-lið þessarar gr. skuli greiða 55% af henni við yfirfærslu, gegn
því að útflutningssjóður endurgreiði honum mismun 55% og 30% yfirfærslugjalds,
þegar tollafgreiðsla á sér stað.

22. gr.

Greiða skal úr útflutningssjóði yfirfærslubætur á greiðslur frá útlöndum, nema
þær, sem eru sérstaklega undanskildar samkvæmt ákvæðum í þessum lögum. Bætur
á andvirði útfluttra vara greiðast samkvæmt ákvæðum II. og III. kafla þessara laga.
Yfirfærslubætur á aðrar greiðslur frá útlöndum skulu nema 55% og greiðast af
reikningsinnstæðu útflutningssjóðs hjá viðkomandi banka um leið og greiðslur eiga
sér stað.

Nú er skilað aftur til banka gjaldeyri, sem áður var látinn af hendi gegn 30%
yfirfærslugjaldi, og skal þá greiða 30% yfirfærslubætur á hann við kaup.

Eigi skal greiða yfirfærslubætur á greiðslur, sem erlendir aðilar inna af hendi til lúkningar skuldbindingum í íslenskum krónum, er stafa af öðru en vörusölu til útlanda. Þetta tekur þó ekki til útlendinga, er yfirfæra gjaldeyri til greiðslu ferða- og dvalarkostnaðar hér á landi. Á slíkan gjaldeyri skal greiða 55% yfirfærslubætur.

23. gr.

Greiðsla íslensks gjaldeyris inn á bankareikning erlends aðila í íslenskum krónum, sem notaður er til að inna af hendi greiðslur milli Íslands og heimalands reikningseiganda, jafngildir yfirfærslu gjaldeyris til útlanda og er háð yfirfærslugjaldi samkvæmt 21. gr. Á sama hátt jafngildir greiðsla af slíkum reikningi til innlends aðila yfirfærslu gjaldeyris til Íslands, og skal greiða á hana yfirfærslubætur samkvæmt 22. gr.

24. gr.

Yfirfærsla fjár úr reikningum þeim, er um ræðir í 23. gr., í erlendan gjaldeyri, eða flutningur þess í aðra slíka reikninga, er undanþegið yfirfærslugjaldi. Á sama hátt skal eigi greiða yfirfærslubætur á andvirði erlends gjaldeyris, sem lagt er inn á slíka reikninga, og sama gildir um fé, sem flutt er milli þeirra.

25. gr.

Greiða skal yfirfærslubætur á gjaldeyri til greiðslu kostnaðar við rekstur erlendra sendiráða á Íslandi, enda sé innheimt yfirfærslugjald af yfirfærslu fjár úr bankareikningum sendiráða, sem tekið hafa við andvirði gjaldeyris með yfirfærslubótum.

26. gr.

Þóknun, gjöld, vextir og þ. u. l., er hérlendir bankar greiða erlendum viðskiptabönkum beinlínis vegna þjónustu við einstaka viðskiptamenn sína, er undanþegið yfirfærslugjaldi. Á sama hátt skal eigi greiða yfirfærslubætur á slíkar greiðslur erlendra viðskiptabanka til hérlendra banka.

Allar greiðslur hérlendra banka til útlanda til eigin þarfa, þar á meðal vextir af skuldum og hvers konar útgjöld önnur en þau, er um ræðir í 1. mgr. þessarar gr., eru háðar yfirfærslugjaldi, og á sama hátt skal greiða yfirfærslubætur á samsvarandi greiðslur erlendra banka til hérlendra banka.

27. gr.

Nú hefur bankaábyrgð (rembours) verið stofnuð fyrir gildistöku laga þessara, og skal þá innheimta yfirfærslugjald samkvæmt 21. gr. af andvirði þess gjaldeyris, sem viðkomandi banki hefur látið af hendi vegna ábyrgðarinnar, nema fullnaðar-reikningsskil hafi farið fram, stofnandi ábyrgðarinnar hafi innt af hendi greiðslu samkvæmt þeim og fengið afhent öll skjöl varðandi hana, áður en lög þessi tóku gildi.

28. gr.

Ríkisstjórnin setur, í samráði við Seðlabankann, nánari ákvæði um innheimtu og reikningsskil yfirfærslugjalds svo og greiðslu yfirfærslubóta. Seðlabankinn sér um, að framkvæmd þessara mála sé svo sem fyrir er mælt í lögum þessum og þeim reglugerðum, er settar verða samkvæmt þeim, og skal bankinn láta ríkisstjórninni í té skýrslur um gang mála eftir nánari ákvörðun hennar.

29. gr.

Engar greiðslur skal inna af hendi samkvæmt þessum lögum í sambandi við framkvæmd laga nr. 110 1951, um lagagildi varnarsamnings milli Íslands og Bandaríkjanna, o. fl.

30. gr.

Aðili, sem hefur endurlánað erlent fé með þeim skildaga, að greiðsla afborgana og vaxta af láninu miðist við gengi erlends gjaldeyris á hverjum tíma, skal inn-

heimta hjá lántakanda 55% yfirfærslugjald af vöxtum og afborgunum lánsins. Sama gildir, ef ríkissjóður er í ábyrgð fyrir erlendu láni og verður af þeim sökum að inna af hendi greiðslur til bráðabirgða vegna vanskila lántakanda.

31. gr.

Áhafnir skipa og flugvéla, sem eiga rétt á að fá hluta launa sinna eða ákveðnar fjárhæðir í erlendum gjaldeyri, skulu greiða 55% yfirfærslugjald af öllum gjald-eyri, sem þeim er afhentur.

32. gr.

Vinnulaun erlendra ríkisborgara hér á landi til 14. maí 1958 skulu vera undan-þegin yfirfærslugjaldi samkvæmt 21. gr. Umsóknir um yfirfærslu vinnulauna án yfirfærslugjalds skulu hafa borizt Innflutningsskrifstofunni fyrir lok júnímánaðar 1958. Eftir þann tíma skal ekki veita nein gjaldeyrisleyfi fyrir vinnulaunum án yfir-færslugjalds.

33. gr.

Yfirfærslugjald samkvæmt 21. gr. skal telja með við ákvörðun verðmætis vöru til verðtollsákvörðunar, sbr. 10. gr. laga um tollskrá o. fl. nr. 90 1954. Sama gildir, þegar ákveðið er verðmæti það, sem söluskattur af innfluttum vörum er reiknaður af, sbr. III. kafla laga nr. 100 1948, sbr. og lög nr. 82 1957.

Nú koma til tollafgreiðslu vörur, sem greiddar hafa verið fyrir gildistöku þess-ara laga, og skal þá engu að síður telja yfirfærslugjald samkvæmt 21. gr. með við ákvörðun verðtolls og söluskatts af þeim, nema svo standi á sem segir í 2. málslíð 37. gr.

Reglum þessarar gr. skal beita um allar vörur, sem tollafgreiddar eru eftir gildistöku þessara laga, nema vörur þær, sem tollafgreiddar eru innan 6 daga frá gildistöku laganna, sbr. 2. málslíð 37. gr.

34. gr.

Nú er aðkeypt vara greidd samkvæmt leyfi Innflutningsskrifstofunnar með lög-lega fengnum gjaldeyri, sem hlutaðeigandi hefur þó ekki keypt í banka, og skal þá eigi innheimta yfirfærslugjald af fob-verði vörunnar. Hins vegar skal fullt yfir-færslugjald meðtalið í verðmæti vörunnar við ákvörðun verðtolls, söluskatts og innflutningsgjalds, sbr. 33. gr. og 35. gr.

Nú er flutt til landsins vara, sem hefur ekki verið greidd með þar til leyfðum gjaldeyri frá banka og án þess að um sé að ræða ráðstöfun gjaldeyris samkvæmt leyfi Innflutningsskrifstofunnar, og skal þá viðkomandi tollyfirvald innheimta 55% yfirfærslugjald af fob-verði vörunnar.

V. KAFLI

35. gr.

Af vörum þeim, sem taldar eru í A—C liðum 36. gr., skal greiða sérstakt inn-flutningsgjald, þegar þær eru fluttar til landsins, svo sem segir í þeirri grein. Gjaldið miðast við tollverð vöru eins og það er ákveðið samkv. 33. gr. að við-þættum aðflutningsgjöldum og 10% áætlaðri álagningu.

Innheimtumenn ríkissjóðs heimta gjaldið um leið og aðflutningsgjöld. Skal gjald þetta njóta sömu lögverndar og aðflutningsgjöld samkvæmt tollskrá og sömu reglur gilda um innheimtu þess, að því leyti sem ekki er öðruvísi fyrir mælt í lögum þessum.

36. gr.

A. Af vörum þeim, sem teljast til eftirfarandi kafla og nr. í tollskrá, skal greiða 62% innflutningsgjald:

Nr. 8 í 6. kafla, nr. 5 og 7—8 í 7. kafla, nr. 1—36 í 8. kafla, nr. 4—16 og 17 í 9. kafla, nr. 2 í 16. kafla, nr. 7 í 17. kafla, nr. 3—6 í 19. kafla, nr. 1—4 og 11—12 í

20. kafla, nr. 3—5 í 21. kafla, nr. 5 í 42. kafla, nr. 6 í 46A. kafla, nr. 7 í 46B. kafla, nr. 7—9 í 47. kafla, nr. 9—11 í 48. kafla, nr. 12—15 í 49. kafla, nr. 8 í 51. kafla, nr. 22—26 í 72. kafla, nr. 37—45, 55—58, 59—62, innanhúsljósatæki í nr. 64 og útvarpstæki í nr. 84 í 73. kafla, nr. 13—14 í 75. kafla og nr. 1, 2 og 4 í 78. kafla.

B. Af vörum þeim, sem taldar eru hér á eftir, greiðist 40% innflutningsgjald:

1. Vörum, sem taldar eru í 7. gr. reglugerðar nr. 15 1954, um innflutningsréttindi bátaútvegsmanna, og síðari breytingum á henni, þó ekki vörum, sem taldar eru í A-lið þessarar greinar, og ekki vélum í nr. 49 og 53 í 72. kafla tollskrár.

2. Vörum, sem teljast til eftirfarandi kafla og nr. í tollskrá:

Nr. 9 í 4. kafla, nr. 5 og 14 í 5. kafla, nr. 3 í 7. kafla, nr. 19 í 11. kafla, nr. 1 í 12. kafla, nr. 2 í 19. kafla, nr. 6—8 í 21. kafla, nr. 22, 28, 39—41 í 30. kafla, nr. 1—14 og 15a í 31. kafla, nr. 45 í 40. kafla, nr. 3 í 41. kafla, nr. 6 í 42. kafla, nr. 1, 3—6, 8, 8a, 10, 10a, 12, 13—15, 20—22, 24, 26—29, 31—32, 34—36, 37—41 og 43 í 44. kafla, nr. 14, 16 og 20—22 í 45. kafla, nr. 1—5 í 56. kafla, nr. 1—3 í 57. kafla, nr. 18—19 í 60. kafla, nr. 48, 50 og 101 í 63. kafla, nr. 15 og 20 í 64. kafla, nr. 3—5, 9—10, 16—20, 22 og 24 í 71. kafla, nr. 2 og rjómaisgerðarvélar í nr. 63 í 72. kafla, nr. 67 og 69—72 í 73. kafla, nr. 1—8, 13 og 26—27 í 77. kafla, nr. 14 í 79. kafla og nr. 1 og 3 í 85. kafla.

Ríkisstjórninni er heimilt að setja tilteknar vörur, sem taldar eru undir A- og B-liðum hér að framan, á sérstakan innflutningslista. Af vöru, sem á þennan lista er sett, skal greiða 40% innflutningsgjald, ef hún fellur undir A-lið, en 22% innflutningsgjald, ef hún telst til B-liðs.

C. Af vörum þeim, sem teljast til eftirfarandi kafla og nr. í tollskrá, skal greiða 22% innflutningsgjald:

1. Búsáhöldum, sem í tollskrá teljast til nr. 58 í 40. kafla, nr. 44 í 44. kafla, nr. 29 í 58. kafla, nr. 9 og 12 í 59. kafla, nr. 20 og 21 í 60. kafla, nr. 83 í 63. kafla, nr. 23 í 64. kafla, nr. 5 í 65. kafla, nr. 9 í 66. kafla, nr. 7 í 67. kafla, nr. 6 í 68. kafla, nr. 6 í 69. kafla, nr. 3 í 70. kafla, nr. 2, 2a og 7 í 71. kafla og nr. 6—7 í 72. kafla.

2. Smíðatólum og verkfærum, sem í tollskrá teljast til nr. 33 og 35 í 40. kafla, nr. 9—13 í 58. kafla, nr. 67 og 71—80 í 63. kafla, nr. 21—22 í 64. kafla, nr. 11 í 66. kafla og nr. 6 í 71. kafla.

Heimilt er að endurgreiða innflutningsgjald í þeim tilvikum, sem heimilt er að endurgreiða aðflutningsgjöld samkvæmt lögum um tollskrá. Enn fremur er heimilt að endurgreiða innflutningsgjald að einhverju eða öllu leyti af pappa, er telst til nr. 8 og 10a í 44. kafla tollskrár, ef hann er notaður í umbúðir um nauðsynjavörur, sem og af umbúðum um slíkar vörur, sbr. nr. 28 og 29 í 44. kafla tollskrár. Ríkisstjórninni er einnig heimilt að fella niður innflutningsgjald af ilmefnum til sápu-gerðar, sem teljast til nr. 13b í 31. kafla tollskrár.

37. gr.

Innflutningsgjald samkvæmt 36. gr., sbr. og 33. gr., skal greiða af öllum þar greindum vörum, sem tollafgreiddar eru eftir gildistöku laganna. Nú stendur svo á sem segir í 1. tölul. 2. mgr. 19. gr. tollskrárlaga, og skal þá eigi innheimta gjöld samkvæmt þessum lögum, ef vara er tollafgreidd og aðflutningsgjöld greidd innan 6 virkra daga frá því að lög þessi öðlast gildi.

38. gr.

Nú rís ágreiningur um það, hvort vara sé gjaldskyld samkvæmt ákvæðum 36. gr. eða í hvern gjaldflokk hún skuli koma, og sker þá ríkisstjórnin úr. Er sá úrskurður fullnaðarúrskurður í málinu.

Sama gildir, ef ágreiningur verður um greiðslu yfirfærslugjalds samkvæmt IV. kafla laganna.

39. gr.

Bankar þeir, sem verzla með erlendan gjaldeyri, skulu greiða 50% af heildartekjum sínum vegna mismunar sölugengis og kaupgengis gjaldeyris svo og 50% af þóknun (provision) þeirri, er þeir taka af viðskiptamönnum sínum fyrir þjónustu við yfirfærslu fjár til útlanda eða aðrar greiðslur erlendis. Þetta gildir jafnt um hvers konar ábyrgðarlaun, innheimtulaun og allar aðrar greiðslur hverju nafni sem nefnast fyrir þjónustu þá, er hér um ræðir.

Seðlabankinn hefur eftirlit með því, að hlutaðeigandi bankar inni gjald þetta af hendi svo sem fyrir er mælt í 1. mgr. þessarar gr.

40. gr.

Af sölu þeirri og veltu, sem skattskyld er samkvæmt b-lið 22. gr. III. kafla laga nr. 100 1948, sbr. lög nr. 82 1957 eða önnur lög, er í stað þeirra koma, skal greiða sérstakt gjald, er nemi 6% af umræddri sölu og veltu.

Undanþegnar gjaldi þessu eru vörur þær og velta, sem talið er í 23. gr. III. kafla laga nr. 100 1948. Skulu og ákvæði III. kafla laga nr. 100 1948 með síðari breytingum, sem í gildi eru, gilda um álagningu, innheimtu, greiðslu, viðurlög og öll önnur atriði gjalds þessa, þar með talin heimildin til stöðvunar atvinnurekstrar vegna vanskila.

41. gr.

Leggja skal sérstakt gjald á sölu farmiða til og frá útlöndum, sem greiddir eru í íslenskum krónum. Skal gjald þetta vera 10% af andvirði farmiða, enda skal slík farmiðasala vera undanþegin gjaldi samkvæmt 40. gr.

Um álagningu og innheimtu gjalds þessa skulu að öllu leyti gilda ákvæði 40. gr. hér að framan.

42. gr.

Greiða skal sérstakt gjald af iðgjöldum váttryggingarsamninga þeirra, er lög nr. 20 1954, um váttryggingarsamninga, taka til. Gjaldið skal nema 10% af iðgjaldsfjárhæðinni og greiðast af iðgjöldum, er gjaldkræf verða eftir gildistöku laga þessara.

Iðgjöld af eftirtöldum tryggingum eru undanþegin gjaldi því, sem um ræðir í þessari gr.:

- a. líftryggingum, sbr. III. kafla laga nr. 20 1954,
- b. brunatryggingum á húsum,
- c. tryggingum skipa og flugvéla ásamt venjulegum búnaði, munum skipverja og afla fiskiskipa,
- d. búfjártryggingum.

Um álagningu og innheimtu gjalds þessa skulu að öllu leyti gilda reglur 40. gr. hér að framan.

43. gr.

Gjald af innlendum tollvörutegundum samkvæmt lögum nr. 60 1939, eins og það er nú með viðaukum, sem felast í d-lið 1. gr. laga nr. 83 1957, eða öðrum lögum, sem í stað þeirra koma, skal innheimta með 150% álagi.

44. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að innheimta sérstakt gjald af innfluttum bifreiðum og bifhjólum. Má gjald þetta nema allt að 160% af fob-verði hvernar bifreiðar eða bifhjóls, og innheimtir Innflutningsskrifstofan það.

Ef fob-verð er ekki tiltekið, miðast gjaldið við tollmat farartækjanna, að frá-dregnu flutningsgjaldi og váttryggingargjaldi.

Þá skal ríkisstjórninni heimilt að innheimta jafnhátt gjald og getur í 1. mgr. af bifreiðum, sem settar hafa verið saman innanlands, og skulu slíkar bifreiðar

metnar eftir sömu reglum og innfluttar bifreiðar og er óheimilt að skrásetja þær fyrr en gjald þetta hefur verið greitt.

Ríkisstjórnin úrskurðar, hvaða bifreiðar skulu gjaldskyldar.

45. gr.

Auk þess gjalds, sem innheimt er samkvæmt a-lið 5. gr. laga nr. 112 1950, sbr. 1. gr. laga nr. 82 1957 eða önnur lög, er í stað þeirra koma, skal Innflutningsskrifstofan innheimta sérstakt gjald af gjaldeyrisleyfum til utanferða, öðrum en leyfum til námsmanna og sjúklinga. Gjald þetta skal nema 20% af leyfisfjárhæð.

46. gr.

Innheimta skal sérstakt innflutningsgjald af benzíni til viðbótar gjaldi því, sem ákveðið er í a-lið 1. gr. laga nr. 68 1949 og 1. tölulið 1. gr. laga nr. 92 1957. Skal gjald þetta nema 62 aurosum af hverjum lítra. Þar af skulu 6 aurar renna í brúarsjóð, 6 aurar í sérstakan sjóð, sem varið skal til að gera akfæra þjóðvegi milli byggðarlaga, og 50 aurar til útflutningssjóðs.

Hækkun þessi tekur til benzínbirgða, sem til eru í landinu, þá er lög þessi öðlast gildi. Undanþegnir hækkunini skulu þó 300 lítrar hjá hverjum eiganda.

Innheimtumenn ríkissjóðs innheimta gjald þetta ásamt innflutningsgjaldi því, er um ræðir í lögum nr. 68 1949 og 1. gr. laga nr. 92 1957, og skal um endurgreiðslu gjalds af því benzíni, sem sönnur eru færðar á að sé notað til annars en bifreiða, fylgt sömu reglum og á hverjum tíma er farið eftir um innflutningsgjald samkvæmt lögum nr. 68 1949.

47. gr.

Af vélum, sem settar eru í íslensk skip erlendis, skal greiða jafnhá aðflutningsgjöld og af sams konar innfluttum vélum, enda sé eigi um nýbyggingu skips að ræða.

48. gr.

Útflutningssjóður greiðir ríkissjóði 20 milljónir króna árlega af tekjum sínum. Skal einn tólfti hluti þessarar upphæðar greiddast á mánuði hverjum. Á árinu 1958 skulu þessar 20 milljónir króna greiddast með jöfnum mánaðarlegum greiðslum frá gildistöku laganna til áramóta.

VI. KAFLI

49. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að verja fé til niðurgreiðslu vöruverðs. Frá 1. janúar 1958 skal útflutningssjóður standa straum af slíkri niðurgreiðslu.

50. gr.

Ef vara er seld tvenns konar verði vegna ráðstafana ríkisstjórnarinnar og hún sér um, að hæfilegt neyzlumagn vörunnar og ekki undir því magni, sem reiknað er með í vísitölu, að viðbættum 25%, sé á boðstólum með lægra verðinu, skal vísitalan eingöngu miðuð við það.

51. gr.

Þegar lög þessi öðlast gildi, skulu fara fram reikningsskil milli útflutningssjóðs og ríkissjóðs. Útflutningssjóður endurgreiðir ríkissjóði útgjöld hans frá 1. janúar 1958 vegna niðurgreiðslu vöruverðs. Á hinn bóginn endurgreiðir ríkissjóður útflutningssjóði þær tekjur, er hann hefur haft samkvæmt lögum um útflutningssjóð frá 1. janúar 1958 til gildistöku dags þessara laga.

VII. KAFLI

52. gr.

Almenn laun skulu breytast sem hér segir frá 1. júní 1958:

Grunnlaun, sem að meðtalinni greiðslu vegna veikindadaga til tímakaupsmanna og vikukaupsmanna eru kr. 10.27 á klukkustund, kr. 492.96 á viku eða kr. 2015.00 á mánuði eða lægri, skulu hækka um kr. 0.51 á klukkustund, kr. 24.65 á viku eða kr. 100.75 á mánuði. Þó skulu engin grunnlaun hækka samkvæmt ákvæðum þessara laga meira en 7%.

Grunnlaun hærri en þau, er um ræðir í 1. mgr. þessarar gr., en þó ekki hærri en kr. 4390.00 á mánuði eða samsvarandi vikulaun eða tímalaun, skulu hækka um 5%. Grunnlaun hærri en kr. 4390.00 á mánuði skulu eigi hækka samkvæmt ákvæðum þessara laga. Grunnlaun kr. 4390.00 á mánuði eða lægri skulu aldrei hækka meira en svo, að þau verði jöfn hærri grunnlaunum í sömu stofnun eða fyrirtæki.

Hækkun sú á launum, er um ræðir í þessari gr., reiknast aðeins á aðallaun og skal ekki verða nein hækkun á hvers konar aukagreiðslum til viðbótar aðallaunum og það þó að þær séu taldar greiðsla fyrir ákveðin störf. Á hinn bóginn skulu yfirvinnugreiðslur hækka samkvæmt ákvæðum 1. og 2. mgr. þessarar gr.

Hækkun vikulauna og mánaðarlauna samkvæmt 1. mgr. þessarar gr. er miðuð við fullt starf og lækka þar greindar fjárhæðir hlutfallslega, ef ekki er unnið fullt starf.

53. gr.

Grunnupphæðir lífeyris úr lífeyrissjóðum, sem ríkissjóður sjálfur eða ríkisfyrirtæki greiða iðgjöld til, skulu hækka um 5% frá 1. júní 1958. Sama gildir um greiðslur til einstaklinga á 18. gr. fjárlaga.

Frá 1. júní 1958 skulu bótaupphæðir þær, sem ákveðnar eru í II. kafla laga nr. 24 1956, um almannatryggingar, svo og í 37. og 38. gr. sömu laga, hækka um 5%.

54. gr.

Launahækkun sú, er um ræðir í 52. gr., tekur ekki til launa fyrir störf í nefndum, ráðum og stjórnnum stofnana og fyrirtækja, og eigi heldur til launa fyrir önnur verk, sem geta ekki talizt aðalstarf.

55. gr.

Frá gildistöku laga þessara og til ágústloka 1958 skal greiða verðlagsuppbót á laun samkvæmt kaupgreiðsluvísitölu 183 stig, sem reiknuð er eftir vísitölu framfærslukostnaðar 191 hinn 1. febrúar 1958. Á tímabilinu 1. september til 30. nóvember 1958 skal einnig greiða verðlagsuppbót samkvæmt kaupgreiðsluvísitölu 183, nema því aðeins að vísitala framfærslukostnaðar 1. ágúst 1958 hafi hækkað meira en 9 stig frá 1. febrúar 1958 og sé því orðin hærri en 200 stig. Þá skal á þessu tímabili greiða verðlagsuppbót samkvæmt vísitölu 183 að viðbætti þeirri stigatölu, sem vísitala framfærslukostnaðar 1. ágúst 1958 er hærri en 200 stig. Frá 1. desember 1958, 1. marz, 1. júní, 1. september 1959, og framvegis, skal á sama hátt greiða verðlagsuppbót eftir vísitölu 183 að viðbætti þeirri stigatölu, sem vísitala framfærslukostnaðar 1. nóvember 1958, 1. febrúar, 1. maí, 1. ágúst 1959, og framvegis, kann að vera hærri en 200 stig. Sömu verðlagsuppbót skal greiða á allar aðrar greiðslur, er fylgja kaupgreiðsluvísitölu.

56. gr.

Framleiðsluráði landbúnaðarins er heimilt að hækka verð á mjólk til bænda frá 1. júní 1958 svarandi til þess, að laun bónda og verkafólks hans í verðlagsgrundvelli landbúnaðarvara fyrir framleiðsluárið 1957—58 hækki um 5%.

Við útreikning á verðlagsgrundvelli landbúnaðarvara 1958 samkvæmt II. kafla laga nr. 94 1947, um framleiðsluráð landbúnaðarins, verðskráningu, verðmiðlun

og sölu á landbúnaðarvörum o. fl., skulu laun bónda og verkafólks hans ákveðin þannig, að viðkomandi fjárhæðir í verðlagsgrundvelli 1957 hækki í hlutfalli við hækkun kaupgjalds í almennri verkamannavinnu frá 1. september 1957 til 1. september 1958.

VIII. KAFLI

57. gr.

Ráðherra sá, sem fer með verðlagsmál, skipar verðlagsstjóra og skal hann leita samvinnu við verkalýðsfélög og önnur hagsmunasamtök neytenda víðs vegar um landið til að tryggja sem raunhæfast verðlagseftirlit.

Verðlagsstjóri og þeir aðrir aðilar, sem fara með verðlagsákvarðanir og verðlagseftirlit, mega ekki hafa persónulegra hagsmuna að gæta á neinum þeim sviðum viðskipta eða þjónustu, sem háð eru verðlagseftirliti.

58. gr.

Stjórn Innflutningsskrifstofunnar fer með verðlagsákvarðanir, að fengnum tillögum verðlagsstjóra. Innflutningsskrifstofan getur fyrirskipað að verðmerkja vörur, festa upp verðskrár í verzlunum og verkstæðum og annað slíkt, sem hún telur auðvelda viðskipti og eftirlit með verðlagi.

Dómsmálaráðherra skipar meðdómendur í verðlagsdóm, að fengnum tillögum þriggja manna, tilnefndra af stjórnnum Alþýðusambands Íslands, Stéttarsambands bænda og Bandalags starfsmanna ríkis og bæja.

Að öðru leyti halda ákvæði laga nr. 35 1950 með áorðnum breytingum gildi sínu.

IX. KAFLI

59. gr.

Þar sem talað er um ríkisstjórnina í lögum þessum er átt við ríkisstjórnina í heild.

60. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að setja nánari fyrirmæli um framkvæmd þessara laga með reglugerð eða á annan hátt.

61. gr.

Brot gegn lögum þessum svo og reglugerðum og öðrum fyrirmælum, sem sett kunna að verða samkvæmt þeim, varða sektum allt að 500000 kr., nema þyngri refsing liggji við samkvæmt öðrum lögum. Uptaka eigna samkvæmt 69. gr. almennra hegningarlaga skal vera heimil.

62. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt eru numin úr gildi lög nr. 86 1956, um útflutningssjóð o. fl. Ákvæði þeirra laga gilda þó um vörur, sem tollafgreiddar eru samkvæmt 2. málslíð 37. gr. þessara laga. Enn fremur eru úr gildi numin lög nr. 25 1947, um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að halda niðri dýrtíðarvísitölu með fjárgreiðslum úr ríkissjóði og um áhrif nokkurra landbúnaðarvara á vísitöluna.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Þegar lög um útflutningssjóð voru sett seint á árinu 1956, var þess vænt, að ekki þyrfti fyrst um sinn að gera nýjar ráðstafanir til tekjuöflunar vegna útflutningssjóðs og ríkissjóðs. Frá því síðara hluta ársins 1957 hefur það verið ljóst, að þessar vonir myndu ekki rætast. Ástæðan er fyrst og fremst sú, að gjaldeyrstekjur landsins rýrnuðu verulega á árinu 1957 samanborið við það, sem verið hafði árið 1956. Þrátt fyrir aukna notkun erlends lánsfjár, leiddi lækun gjaldeyrstekna til samdráttar í innflutningi, sem fyrst og fremst bitnaði á þeim vörum, sem báru hæsta

tolla og innflutningsgjald. Þar við bætist, að fjárfesting hélzt mikil á árinu 1957, og innflutningur sumra fjárfestingarvara jókst. Enn fremur jókst innflutningur rekstrarvöru, og þetta hvort tveggja þrengdi enn að innflutningi hátollavaranna.

Samkvæmt þeim tölum, sem nú liggja fyrir, urðu gjaldeyrstekjur vegna sölu á vöru og þjónustu 1 377 millj. kr. á árinu 1957, en voru 1 503 millj. kr. á árinu 1956. Lækkunin stafar að nokkru af minnkuðum útflutningi, sem hins vegar á rætur að rekja til aflabrestsins, og að nokkru af minni framkvæmdum á vegum varnarliðsins. Vegna aukinnar notkunar lánsfjár fyrst og fremst, þurfti samdráttur innflutningsins ekki að verða eins mikill og lækkun gjaldeyrstekna. Þó lækkaði fob-verðmæti innflutningsins úr 1 253¹⁾ millj. kr. í 1 198¹⁾ millj. kr. 1957 (eða um 55 millj. kr.). Fyrir afkomu útflutningssjóðs og ríkissjóðs skipti það þó mestu máli, að samdrátturinn varð fyrst og fremst í hátollaflokkunum. Innflutningur vöru, sem ber 35% innflutningsgjald eða meira, lækkaði úr 254 millj. kr. árið 1956 í 174 millj. kr. árið 1957 (eða um 80 millj. kr.). Lækkun innflutnings varð hvað mest í þeim vöruflokkum, þar sem gjöldin voru hæst. Þannig lækkaði innflutningur vöru, er ber 70 og 80% innflutningsgjald, um hér um bil helming (eða úr 67 millj. kr. í 37 millj. kr.).

Minnkun innflutningsins og breytt hlutföll innan hans varð þess valdandi, að hjá ríkissjóði og útflutningssjóði varð á árinu 1957 verulegur tekjuhalli, sem ekki hafði verið gert ráð fyrir, þegar löggin um útflutningssjóð voru sett í árslok 1956. Halli útflutningssjóðs nam 34 millj. kr. á árinu og halli ríkissjóðs um 45 millj. kr. samkvæmt bráðabirgðatölum.

Ekki er hægt að búast við, að úr þessum halla dragi á árinu 1958, nema því aðeins að mikil aukning verði á fiskafla og þar með á gjaldeyrstekjum. Þvert á móti má búast við, að samanlagður halli útflutningssjóðs og ríkissjóðs á árinu 1958 yrði enn meiri en 1957, ef ekkert væri að hafzt. Í fyrsta lagi er ekki hægt að gera ráð fyrir, að heildarinnflutningur aukist að ráði á árinu 1958 frá því, sem var 1957. Í öðru lagi hafa útgjöld ríkissjóðs aukizt. Lögboðin útgjöld aukast ár frá ári og niðurgreiðslur hafa verið auknar. Í þriðja lagi var samið við útvegsmenn um s. l. áramót um hækkun uppbóta, einkum til að standa straum af hækkun kaupi sjómanna og til að mæta áhrifum aflabrestsins.

Þegar löggin um útflutningssjóð voru sett, var leitast við að láta tekjuöflunina koma sem minnst niður á nauðsynjavörum til neyzlu og atvinnurekstrar. Með þessu móti tókst að koma í veg fyrir, að þær ráðstafanir yllu verð- og kaupsvæflu, sem eftir stuttan tíma hefði gert nýja tekjuöflun óhjálkvæmilega. Á hinn bóginn reyndist ekki mögulegt að afla nægilegra tekna af hátollavörum, þegar gjaldeyrstekjurnar yrnuðu. Í þessu birtist ein hlið þess vanda, sem við hefur verið að etja í íslenskum efnahagsmálum um langt skeið undanfarið. Séu þau gjöld lögð á, sem nauðsynleg eru til þess að geta örugglega staðið straum af óhjálkvæmilegum útflutningsbótum og niðurgreiðslum, er hætt við, að það valdi slíkum verð- og kauphækkunum, að nýjar greiðslur til útflutningsins verði óhjálkvæmilegar von bráðar. Sé hins vegar reynt að hlífa nauðsynjavörum við gjöldum, er hætt við, að ekki reynist mögulegt að afla nægilegra tekna, nema þá í sérstöku góðæri, þegar hægt er að flytja inn mikið af hátollavörum.

Í glímunni við þennan vanda hefur undanfarið verið reynt að takmarka sem mest greiðslu útflutningsbóta og leitast við að komast að raun um, hver væri bótaþörf hverrar einstakrar útflutningsgreinar. Þetta hefur leitt til þess, að smám saman hefur verið tekið upp bótakerfi, þar sem upphæð bótanna hefur t. d. farið eftir því, hvort um er að ræða afla báta eða togara, afurðir þorskveiða eða síldveiða, ýsu eða þorsk, smáan fisk eða stóran, fisk veiddan á sumri eða vetri.

---

1) Í þessum tölum og þeim, sem á eftir fara, er innflutningur, sem hlaut sérstaka tollmeðferð um áramótin 1956—57, talinn til ársins 1957. Í verzlunarskýrslum er hann hins vegar talinn til ársins 1956.

Við tekjuöflun til greiðslu útflutningsbótanna hefur verið forðazt að innheimta gjöld af þeim vörum, sem mesta þýðingu hafa í rekstri útflutningsatvinnuveganna og neyzlu almennings. Þetta hefur leitt til misræmis í vöruverði, sem í vaxandi mæli hefur stuðlað að óeðlilegri notkun erlends gjaldeyris og átt sinn þátt í gjaldeyriskortinum, sem ríkt hefur. Fyrirtæki hafa gætt minnkandi hagsýni í notkun erlendra rekstrarvöru, vegna þess að verð hennar hefur verið miklu lægra en verðlag innanlands yfirleitt og verðlag útflutningsafurðanna, að útflutningsbótunum meðtöldum. Fyrirtæki hafa þess vegna leiðzt til þess að nota erlenda vöru fremur en innlenda vöru eða vinnu, þegar tók hafa verið á að velja þar á milli. Hin mikla og vaxandi notkun erlends fódurbætis er glöggt dæmi þessa. Svipuðu máli gegnir um notkun veiðarfæra, og líkt má segja um ýmsar aðrar erlendar rekstrarvörur. Ekki er skeytt sem skyldi um sparnað við notkun olíu og benzíns. Ef byggingarvara er tiltölulega ódýrari en erlend vara er yfirleitt að meðaltali, ýtir það undir fjárfestingu. Þetta hefur og haft í för með sér verulega erfiðleika fyrir ýmsar innlendar atvinnugreinar, sem framleiða vöru eða inna af hendi þjónustu í samkeppni við erlenda vöru eða þjónustu, en hafa ekki fengið útflutningsbætur. Á þetta t. d. við um ýmsar greinar islenzks iðnaðar og siglingar.

Frumvarp það, sem hér liggur fyrir, miðar að því þrennu:

1. að stuðla að hallalausum rekstri útflutningsatvinnuveganna og ríkisbúskaparins,
2. að jafna aðstöðu þeirra atvinnugreina, sem afla þjódarbúinu gjaldeyris, frá því sem verið hefur, og gera framkvæmd nauðsynlegs stuðnings við þær einfaldari,
3. að draga úr því misræmi í verðlagi, sem skapazt hefur innanlands undanfarin ár, bæði milli erlendra vöru og innlendra og milli erlendra vörutegunda innbyrðis.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir, að allur atvinnurekstur, sem aftar gjaldeyris, skuli fá greiddar útflutnings- eða yfirfærslubætur. Skulu flokkar bóta á útfluttar afurðir vera þrjár og upphæð þeirra nema 50%, 70% og 80% af fob-verðmæti útflutningsins. Enn fremur er gert ráð fyrir, að greiddar verði 55% yfirfærslubætur á gjaldeyristekjur vegna annars en útflutnings, svo sem af tekjum af siglingum, flugsamgöngum, ferðþjónustu o. fl. Koma þessir fjórir bótaflokkar í stað bótakerfis þess, sem verið hefur í gildi. Áfram er þó gert ráð fyrir heimild til þess að greiða sömu vinnslubætur á smáfisk o. fl. eins og nú er gert. Í aðalatriðum er upphæð bótanna við það miðuð, að afkoma bátaútvegsins haldist óbreytt frá því, sem verið hefur. Hið sama á við um útfluttar landbúnaðarafurðir. Hins vegar er nú gert ráð fyrir því, að togurum verði greiddar sömu bætur og bátum og að bætur verði greiddar á þær útflutningsafurðir, sem engar bætur hafa fengið til þessa. Það er og nýmæli, að gert er ráð fyrir greiðslu yfirfærslubóta á gjaldeyristekjur af öðru en útflutningi.

Í samræmi við þá grundvallarreglu frumvarpsins, að greiddar skuli bætur á keyptan gjaldeyri, er gert ráð fyrir yfirfærslugjaldi á allan seldan gjaldeyri. Yfirfærslugjald það, sem gjaldeyrisbankarnir nú innheimta af mestum hluta innflutningsins og ýmsum duldum greiðslum, og 8% og 11% innflutningsgjald, sem tollyfirvöld innheimta af miklum hluta innflutningsins, eiga að falla niður. Í stað þeirra koma 30% eða 55% yfirfærslugjald í bönkum af öllum yfirfærslum, og innflutningsgjald, sem tollyfirvöld innheimta af nokkrum hluta innflutningsins.

Hið almenna yfirfærslugjald er jafnhátt yfirfærslubótum þeim, sem frumvarpið gerir ráð fyrir, eða 55%. Samkvæmt núgildandi lögum hefur hvorki yfirfærslugjald né innflutningsgjald verið greitt af rekstrarvöru útflutningsatvinnuveganna og ekki heldur af ýmsum erlendum tækjum. Útflutningsbæturnar hafa síðan verið miðaðar við hið lága verð rekstrarvöru og tækja. Frumvarpið gerir ráð fyrir, að þetta breytist þannig að hið almenna yfirfærslugjald verði greitt af innflutningi rekstrarvöru og tækja, en síðan tekið tillit til þess í hæð útflutnings- og yfirfærslubótanna. Þessi breyting hefur í sjálfu sér ekki áhrif á afkomu útflutningsatvinnuveganna, og hún

snertir ekki heldur hag almennings, en hún er engu að síður mjög mikilvæg, því að hún hefur það í för með sér, að verðlag erlendra rekstrarvöru og erlendra tækja samræmist verðlagi annarrar erlendra vöru og verðlaginu innanlands. Ætti það að stuðla mjög að sem hagkvæmastri nýtingu þeirra framleiðslubáttá, sem kosta þjóðarþúið erlendan gjaldeyri, og þannig hafa í för með sér gjaldeyrissparnað, auk þess sem það jafnar aðstöðu þeirra innlendu og erlendu framleiðslubáttá, sem til greina kemur að hagnýta. Ekki yrði sótt eftir því eins og hingað til að fara með báta og skip til viðgerðar erlendis, og islenskar skipasmíðastöðvar yrðu samkeppnishæfari við erlendar stöðvar um smíði báta. Engin hætta væri á því, að frystihús veldu þær pökkunaraðferðir, er þarfnast mikilla erlendra umbúða, á kostnað þeirra, er krefjast tiltölulega meiri innlends vinnuafis, vegna þess eins, hversu ódýrar hinar erlendu umbúðir eru. Svipuðu máli gegnir um bóndann, er á að velja á milli kaupa lóðurbætis eða meiri heyöflunar, og þannig mætti lengi telja.

Ekki er gert ráð fyrir, að hið almenna yfirfærslugjald verði greitt af innflutningi þýðingarmestu neytluvöru almennings, heldur skal greiða lægra yfirfærslugjald af þeim innflutningi, eða 30%. Er hér haldið fast við það sjónarmið núgildandi laga að hafa sem lægst gjöld á nauðsynjavörum almennings. Innflutningur þessarar vöru er ætlaður 120 millj. kr. á ári. Sama yfirfærslugjald á að greiða af yfirfærslum vegna náms- og sjúkrakostnaðar.

Til þess að vega á móti hinu lága yfirfærslugjaldi á nauðsynjavöru er hins vegar gert ráð fyrir sérstöku innflutningsgjaldi af þeim innflutningi, sem undanfarin ár hefur verið með sérstökum háum gjöldum. Er ætlað til, að hér verði um þrjá gjaldflokka að ræða í stað fjögurra áður.

Þá er í frumvarpinu gert ráð fyrir því, að laun hækki yfirleitt um 5%, en hins vegar haldist kaupgreiðsluvísitalan óbreytt frá því, sem nú er (183 stig), þar til vísitala framfærslukostnaðar hefur hækkað um 9 stig.

Þessi ákvæði frumvarpsins valda því, að kaupgjald hækkar fyrr en átt hefði sér stað, ef núgildandi skipan hefði verið haldið óbreyttri og kaupgjald hefði breytt með breytingum á kaupgreiðsluvísitölu. Fram til 1. september n. k. má gera ráð fyrir, að vísitala framfærslukostnaðar hafi hækkað um 8—9 stig. Að óbreyttri skipan í kaupgjaldsmálum hefði kaupgjald fram til 1. september orðið lægra en það verður samkvæmt ákvæðum frumvarpsins, en í mánuðunum september, október og nóvember hins vegar væntanlega hið sama. Á hinn bóginn munu verða frekari hækkanir á vísitölu framfærslukostnaðar á síðustu mánuðum ársins. Við ákvörðun útflutnings- og yfirfærslubóta þeirra, sem gert er ráð fyrir í frumvarpinu, hefur verið tekið tillit til 5% hækkunar á kaupgjaldi. Í kjölfar frekari kaupgjaldshækkunar má því búast við að sigli kröfur um nýja hækkun á útflutnings- og yfirfærslubótum. Hækkun þeirra hefði í för með sér meiri hækkun á framfærsluvísitölunni, og hún ylli svo á hinn bóginn nýrri hækkun á kaupgjaldi og afurðaverði, og þannig koll af kalli. Er þetta óhjákvæmileg afleiðing þeirrar skipunar, að kaupgjald og afurðaverð breytist sjálfkrafa í kjölfar breytinga á framfærsluvísitölu.

Vegna þess, að breytingar á vísitölu framfærslukostnaðar hafa áhrif á nær allt kaupgjald í landinu og verðlag á öllum innlendum landbúnaðarafurðum, hefur jafnvel hin minnsta breyting á vísitölunni mjög viðtæk áhrif á allt efnahagskerfið og getur bakað útflutningsatvinnuvegunum útgjöld, sem þeir fá ekki risið undir, nema gerðar séu sérstakar ráðstafanir til þess að auka tekjur þeirra. Á hinn bóginn er varla hægt að komast hjá því, að slíkar ráðstafanir hafi aftur áhrif á vísitöluna. Í sambandi við lausn efnahagsvandamála er því nauðsynlegt að taka sjálfvísitölukerfið til athugunar, þ. e. þá skipan, að allt kaupgjald og afurðaverð breytist sjálfkrafa með breytingu á framfærsluvísitölu. Ríkisstjórninni er ljóst, að slíkt mál verður að leysa í nánú samstarfi við stéttasamtökin í landinu, og mun beita sér fyrir samstarfi við þau um þetta efni. Munu mál þessi verða tekin til nánari athugunar, þegar þessi samtök halda þing sín síðari hluta þessa árs.

Eftirfarandi tafla gefur yfirlit um greiðslur útflutningssjóðs og tekjuöflun til þeirra.

	Millj. kr.
Hækkun útflutningsbóta frá því, sem nú er, og tekjuþörf til að standa straum af þeim bótum, sem nú eru greiddar	382.7
Þar frá dregst hækkun rekstrarvöru og fyrninga, er útflutningsatvinnuvegirnir greiða sjálfir, þegar rekstrarvörur og tæki eru flutt inn	202.1
<hr/>	
Hrein tekjuþörf vegna bóta til útflutningsatvinnuveganna	180.6
(Þar af vegna hækkunar kaupgjalds 50.6 millj. kr. og 51.8 millj. kr. vegna jöfnunar á milli útflutningsgreina og verðfalls síldar-afurða.)	
Niðurgreiðslur, sem útflutningssjóður greiðir samkvæmt frumvarpinu	131.0
Tillag útflutningssjóðs til ríkissjóðs samkvæmt frumvarpinu	20.0
Frá dregst hluti ríkissjóðs af tekjum útflutningssjóðs samkvæmt nógildandi lögum	90.0
<hr/>	
Hrein tekjuþörf vegna niðurgreiðslna og tillags til ríkissjóðs	61.0
<hr/>	
Tekjuþörf alls	241.6
<hr/>	
Teknanna væri aflað sem hér segir:	
Hækkun á yfirfærslugjaldi og innflutningsgjaldi af innflutningi að frádregnum gjöldum af rekstrarvöru og framleiðslutækjum útflutningsins	162.1
Hækkun á yfirfærslugjaldi af öðru en innflutningi umfram yfirfærslubætur	39.0
Hækkun á aukatekjum útflutningssjóðs	40.5
<hr/>	
Tekjuöflun alls	241.6
<hr/>	

Um I. kafla.

Í þessum kafla eru ákvæði um hlutverk og stjórn útflutningssjóðs.

Um 1. gr.

Ákvæðin um hlutverk sjóðsins breytast frá nógildandi lögum að því leyti, sem sjóðnum bætast ný verkefni varðandi greiðslu yfirfærslubóta og niðurgreiðslna.

Um 2. gr.

Ákvæðin um stjórn sjóðsins eru óbreytt frá nógildandi lögum.

Um II. kafla.

Þessi kafli fjallar um greiðslu bóta á útfluttar vörur.

Um 3. gr.

Gert er ráð fyrir, að bætur á útfluttar vörur séu greiddar í þremur bótaflokkum: 80% á allan fisk og fiskafurðir, 50% á afurðir úr sumarveiddri Norður- og Austurlandssíld og 70% á afurðir úr almennri síld. Varðandi bætur á útfluttar landbúnaðarvörur er vísað til skýringa við 8. gr. Á allar aðrar útfluttar vörur greiðast bætur eftir einhverjum hinna þriggja bótaflokka samkvæmt ákvörðun ríkisstjórnarinnar.

Hér er sýnt, hvaða breytingar verða á útflutningsbótum sjávarútvegsins frá því, sem nú er.

	Núgildandi bætur % af fob-verðmæti. Áætlað meðaltal	Bætur samkv. frumvarpinu. % af fob-verðmæti
Bátafiskur ¹⁾	55.7	80
Togarafiskur	42.0	80
Norðurlandssild	19.3	50
Önnur sild	40.6	70

Aukning bótanna er fyrst og fremst við það miðuð, að útflutningsatvinnuvegirirnir fái bættu þá hækkun á verði rekstrarvöru og framleiðslutækja og á kaupgjaldi, sem gert er ráð fyrir í frumvarpinu. Þó er áætlað, að hinar nýju bætur muni veita togurum talsvert bættu afkomu frá því, sem verið hefur. Þess er vert að geta sérstaklega, að í hækkun bótanna er fólgin hækkun á fyrningu. Er miðað við upphæð fyrningar á nýjum atvinnutækjum, þ. e. tækjum, sem keypt verða við því verðlagi, sem gert er ráð fyrir í frumvarpinu. Þetta þýðir bættu fjárhagsafkomu allra greina sjávarútvegsins á meðan gömlu tækin eru enn í notkun, enda þótt það hafi ekki áhrif á rekstrarafkomuna, þegar til lengdar lætur.

Um 4. gr.

Í þessari gr. segir, hvernig greiðslum útflutnings- og yfirfærslubóta skuli hagað, þegar söluverð útflutningsvöru er miðað við annað verð en fob-verð.

Um 5. gr.

Þessi grein fjallar um bætur á afla, er fiskiskip sigla með til sölu á erlendum markaði.

Um 6. gr.

Gert er ráð fyrir, að auk útflutningsbótanna sé heimilt að greiða vinnslustöðvum sérstakar bætur á smáfisk, á tiltekna fisktegundir og á fisk veiddan á vissum tímum árs. Þessar bætur miðast við ákveðna upphæð á hvert kg af fiski, sem vinnslustöðin tekur á móti. Bætur sama eðlis, sem greiddar eru samkvæmt núgildandi lögum, nema um 20 millj. kr. á ári, og er búizt við, að sú upphæð haldist að mestu óbreytt. Hins vegar breytist fyrirkomulag greiðslnanna þannig, að þær verða nú algerlega greindar frá hinum almennu útflutningsbótum og verða ekki miðaðar við útflutningsverðmæti. Svipað fyrirkomulag gildir nú um smáfiskinn, en verður einnig tekið upp, að því er snertir ýsu og sumarveiðar.

Um 7. gr.

Í þessari grein er að finna nauðsynleg heimildarákvæði um ákvörðun fiskverðs og skiptaverðs. Munu þau einkum hafa þýðingu á meðan verið er að koma hinu nýja bótakerfi á fastan grundvöll. Ákvæðið um, að hið nýja skiptaverð til sjómanna skuli við það miðast, að hlutur og aflaverðlaun þeirra hækki um 5% að meðaltali, er í samræmi við ákvæði VII. kafla frumvarpsins um kaupgjaldsmál.

Um 8. gr.

Bætur á útfluttar landbúnaðarvörur skulu vera þær sömu og heildarbætur báta af þorskveiðum, þ. e. útflutningsbætur samkvæmt 3. gr. og sérstakar bætur samkvæmt 6. gr. Þetta ákvæði er í samræmi við ákvæði núgildandi laga.

Um 9. gr.

Þessi ákvæði eru óbreytt frá núgildandi lögum og í samræmi við það samkomulag, er gert var við útvegsmenn um s. l. áramót.

---

1) Að frádregnum sérstökum bótum á smáfisk, ýsu, steinbít o. s. frv. og á fisk veiddan eftir 15. maí.

Um 10. gr.

Þessi grein er sett til að auka tekjur Fiskveiðasjóðs Íslands og gera honum auðveldara að mæta lánþörf sjávarútvegsins.

Um 11. gr.

Þessi grein fjallar um framkvæmdaatriði laganna og er í samræmi við núgildandi lög og framkvæmd þeirra.

Um III. kafla.

Í þessum kafla er að finna ákvæði um þær bætur, er greiðist á útflutningsafurðir framleiddar fyrir 14. maí 1958. Fyrir fisk veiddan á árinu 1957 eiga að gilda áfram ákvæði laga um útflutningssjóð frá 26. desember 1956, en fyrir fisk veiddan frá 1. janúar til 14. maí 1958 ákvæði þess samkomulags, er ríkisstjórnin gerði við útvegsmenn og vinnslustöðvar um síðustu áramót, og er hér með gert ráð fyrir, að verði lögfest.

Einstakar greinar þessa kafla þarfnast ekki skýringa, að undantekinni 20. gr. Í þeirri grein er ríkisstjórninni heimilað að endurgreiða útvegsmönnum yfirfærslugjald af radartækjum, dýptarmælum og fisksjám, svo og hækkun á gjöldum af bátavélum. Þetta ákvæði staðfestir eitt atriði þess samkomulags, er gert var við útvegsmenn um s. l. áramót. Þá gerir þessi grein einnig ráð fyrir, að útflutningssjóður endurgreiði yfirfærslugjald af afborgunum og vöxtum af lánum til kaupa á flutningaskipum, sem greidd hafa verið á tímabilinu 1. janúar til 14. maí 1958. Þetta ákvæði er sett til samræmis við þau ákvæði, sem samkvæmt núgildandi lögum um útflutningssjóð hafa gilt um flugvélar.

Um IV. kafla.

Um 21. gr.

Gert er ráð fyrir, að yfirfærslugjald sé greitt af öllum innfluttum vörum, 30% af nokkrum sérstaklega tilteknum vörum og 55% af öllum öðrum vörum. Vörur með 30% yfirfærslugjaldi eru allar helztu kornvörur til manneldis, enn fremur kaffi og sykur, te o. fl. matvörur, hráefni í smjörliki o. fl. Flestar þessar vörur eru samkvæmt gildandi ákvæðum með 16% yfirfærslugjaldi án innflutningsgjalds, en sumar eru þó með 11% innflutningsgjaldi auk yfirfærslugjalds, og verður því mjög lítil verðhækkun á þeim. Enn fremur er gert ráð fyrir 30% yfirfærslugjaldi á ýmsum baðmullarvörum, bæði baðmullardúkum og fatnaðarvörum, svo og á gúmmískófatnaði. Hér er aðallega um að ræða vörur, sem nú eru með 16% yfirfærslugjaldi — auk 8% innflutningsgjalds, og hækka þær því tiltölulega lítið í verði. Af öllum öðrum vörum er gert ráð fyrir 55% yfirfærslugjaldi, miðað við fob-verð.

Samkvæmt ákvæðum frv. er fellt niður innflutningsgjald á öllum vörum, nema þeim, sem nú eru með 35% innflutningsgjaldi eða hærra (gjaldháar vörur). Er þar um vísað til athugasemda við 35. gr. og 36. gr. frumvarpsins. — Í B-lið 21. gr. er gert ráð fyrir 30% yfirfærslugjaldi af yfirfærslum fyrir námskostnaði og sjúkrakostnaði. Á allar aðrar duldar greiðslur leggst hins vegar, samkvæmt ákvæðum frumvarpsins, 55% yfirfærslugjald.

Um 22. gr.

Í þessari gr. eru ákvæði um bætur á yfirfærslur frá útlöndum. Um bætur á útfluttar vörur eru ákvæði í II. kafla, en samkv. 22. gr. greiðast yfirfærslubætur á aðrar greiðslur frá útlöndum jafnháar hinu almenna yfirfærslugjaldi, þ. e. 55%.

Í 3. mgr. 22. gr. er sérákvæði þess efnis, að yfirfærslubætur skuli eigi greiddar, þegar um er að ræða greiðslur, sem erlendir aðilar inna af hendi til lúkningar skuldbindingum í íslenskum krónum, sem stafa af öðru en vörusölu til útlanda. Samkvæmt þessu skal t. d. ekki greiða yfirfærslubætur á yfirfærslur erlendra skipafélaga hingað til greiðslu hafnargjalda, vistakaupa og annarra útgjalda í íslenskum

höfnum. Þessi takmörkun á greiðslu yfirfærslubóta tekur þó ekki til gjaldeyris til greiðslu ferða- og dvalarkostnaðar útlendinga hér á landi — tekið er fram í mgr., að þeir skuli njóta 55% yfirfærslubóta.

Um 23. og 24. gr.

Samkvæmt 23. gr. skal innheimta yfirfærslugjald á venjulegan hátt af greiðslum fyrir innfluttar vörur o. fl. inn á reikning erlends aðila í íslenskum krónum, sem notaður er til að inna af hendi greiðslur milli Íslands og heimalands reiknings-eiganda. Hliðstætt því skal greiða yfirfærslubætur á greiðslur af slíkum reikningum fyrir útflutningsvörur o. fl. Í því sambandi má benda á, að viðskipti Íslands við sum lönd fara að nokkru eða öllu leyti fram í íslenskum krónum um erlenda reikninga hjá Landsbankanum. Slík reikningsviðskipti eru alveg sama eðlis og viðskipti í erlendum gjaldeyri og verða sömu reglur að gilda um hvort tveggja. — Í 24. gr. er hins vegar gert ráð fyrir, að allur flutningur fjár úr þeim reikningum, sem hér um ræðir, í erlendan gjaldeyri, og flutningur fjár úr erlendum gjaldeyri inn á þá, sé án yfirfærslugjalds og yfirfærslubóta. Er þetta svo vegna viðskipta Íslands við viðkomandi lönd.

Um 25. gr.

Hér eru ákvæði um yfirfærslubætur á þann gjaldeyri, sem erlend sendiráð láta af hendi fyrir íslenskan gjaldeyri.

Um 26. gr.

Ákvæði þessarar gr. um, að þóknun, gjöld, vextir og þ. u. l., er hérlendir bankar greiða erlendum viðskiptabönkum beinlínis vegna þjónustu við einstaka viðskiptamenn, skuli vera undanþegið yfirfærslugjaldi, er sett til að forðast óþarfa skrif-finnsku. Hér er yfirleitt um að ræða greiðslur, sem bankinn fær endurgreiddar frá viðskiptamönnum sínum. Í 2. mgr. þessarar gr. er kveðið svo á, að allar greiðslur bankans sjálfs til útlanda skuli háðar yfirfærslugjaldi, og að greiða skuli yfirfærslubætur á samsvarandi tekjur erlendis frá.

Um 27. og 28. gr.

Þarfnast ekki skýringa.

Um 29. gr.

Í þessari grein eru ákvæði um gjaldeyrisviðskipti vegna varnarliðsins.

Um 30. gr.

Ákvæði þessarar gr. eru hliðstæð ákvæðum 18. gr. í lögum um útflutningssjóð.

Um 31. gr.

Skipafélög og flugfélög verða að greiða 55% yfirfærslugjald af gjaldeyri, sem þau fá í banka til greiðslu erlendra útgjalda, þ. á m. gjaldeyri handa áhöfnum, og er því óhjákvæmilegt að lögfesta það, að áhafnir skipa og flugvéla skuli greiða 55% yfirfærslugjald af erlendum gjaldeyri, sem þær fá frá vinnuveitendum sínum. Á hinn bóginn þurfa áhafnir ekki að greiða yfirfærslugjald af þeim vörum, sem þær flytja inn í landið fyrir hinn úthlutaða gjaldeyri (sbr. skýringar við 34. gr.).

Um 32. gr.

Vinnulaun útlendinga hér á landi eiga samkvæmt ákvæðum frumvarpsins að vera háð hinu almenna yfirfærslugjaldi, 55%, en þó er gert ráð fyrir því, að öll vinnulaun útlendinga hér á landi til 14. maí 1958 skuli vera undanþegin yfirfærslugjaldi.

Um 33. gr.

Yfirfærslugjald það, að upphæð 16%, er lagt var á flestar innfluttar vörur með lögum um útflutningssjóð, er meðtalið í verðmæti vöru við ákvörðun innflutnings-

gjalds (sbr. 26. gr. laga nr. 86 1956, um útflutningssjóð), en hins vegar er það ekki talið með við ákvörðun verðtolls og söluskatts. Nú er hins vegar gert ráð fyrir, að yfirfærslugjald sé meðtalið í verðmæti vöru við ákvörðun verðtolls og söluskatts, og sömuleiðis við ákvörðun innflutningsgjalds, sbr. 35. gr.

Um 34. gr.

Ef farmaður eða flugmaður flytur inn vöru, sem hann að fengnu leyfi Innflutningsskrifstofunnar greiðir með eigin gjaldeyri, eða ef innflytjandi notar á hliðstæðan hátt erlend umboðslaun til vörukaupa, þá skal eigi innheimt yfirfærslugjald af fob-verði vörunnar, enda hefur hlutaðeigandi farmaður eða flugmaður greitt tilskilið yfirfærslugjald, er hann fékk gjaldeyrinn afhentan. Innflytjandi, er notar umboðslaun til vörukaupa, gæti eins selt gjaldeyrinn banka og fengið 55% yfirfærslubætur, og er því ekki rétt að láta hann greiða yfirfærslugjald af þeim vörum, sem hann kaupir á þennan hátt. Hins vegar verður að telja yfirfærslugjaldið með í verðmæti vörunnar við ákvörðun verðtolls, söluskatts og innflutningsgjalds. — Sé hins vegar ekki um að ræða löglega ráðstöfun gjaldeyris til vörukaupa, er sjálfsgagt, að hlutaðeigandi innflytjandi greiði yfirfærslugjald af vörunni, og er þetta tilgangur ákvæðisins í 2. mgr. 34. gr.

Um V. kafla.

Um 35. og 36. gr.

Samkvæmt þessum greinum er gert ráð fyrir sérstöku innflutningsgjaldi af vörum þeim, sem taldar eru í A—C-liðum 36. gr. Vörur þessar eru hinar sömu og taldar eru í A—C-liðum í 27. gr. laga nr. 86 1956, um útflutningssjóð o. fl., og svarar upptalningin í staflíðum frumvarpsins til sömu staflíða í 27. gr. laganna um útflutningssjóð. Þó eru ávextir og hnetur, sem eru í sérstökum gjaldflokki þar, hér sameinaðir A-flokknum og hækka við það lítils háttar gjöld á þeim. Á hinn bóginn breytast gjaldaupphæðirnar til lækkunar, því að gjaldið leggst nú á hærri fjárhæð en áður, þar eð yfirfærslugjaldið er hækkað og er auk þess nú talið í því verðmæti, sem aðflutningsgjöld miðast við, sbr. 33. gr. frv. Þeim vörum, sem bera sérstakt innflutningsgjald, fækkar verulega frá því, sem er í núgildandi lögum um útflutningssjóð, þar eð samkvæmt frv. er ekki gert ráð fyrir innflutningsgjaldi á vörum, sem nú eru taldar í D- og E-lið 27. gr. útflutningssjóðslaganna. — Heimild til að endurgreiða innflutningsgjald í síðustu mgr. 36. gr. svarar til heimildar um þetta efni í 2. mgr. 28. gr. núgildandi laga um útflutningssjóð.

Um 37. og 38. gr.

Þessar gr. eru samhljóða 1. mgr. 29. gr. og 32. gr. núgildandi laga um útflutningssjóð.

Um 39. gr.

Greinin er efnislega samhljóða 17. gr. núgildandi laga um útflutningssjóð. Hins vegar er orðalagi breytt til þess að taka af allan vafa um það, að bankarnir skuli greiða útflutningssjóði 50% af hvers konar þóknun, er þeir taka af viðskiptamönnum sínum í sambandi við yfirfærslur til útlanda, sem fara fram með ábyrgðum, þar á meðal svonefndri „áhættu-provison“.

Þá er bætt við í 2. mgr. ákvæði um, að Seðlabankinn skuli hafa eftirlit með því, að hlutaðeigandi bankar inni af höndum gjald það, er um ræðir í gr.

Um 40. gr.

Greinin fjallar um sérstakt gjald, 6% af sölu og veltu samkvæmt b-lið 22. gr. III. kafla laga nr. 100 1948, sbr. lög nr. 82 1957. Er þetta sams konar ákvæði og nú er í 20. gr. laga um útflutningssjóð.

Um 41. gr.

Í gr. er gert ráð fyrir 10% gjaldi á sölu farmiða til og frá útlöndum. Er greinin samhljóða 21. gr. nógildandi laga um útflutningssjóð.

Um 42. gr.

Gr. er samhljóða 22. gr. útflutningssjóðslaganna. Fjallar um 10% gjald af iðgjaldsfjárhæð váttryggingarsamninga.

Um 43. gr.

Í þessari gr. er lagt til, að álag á gjöld af innlendum tollvörutegundum hækki úr 80%, svo sem er nú í 23. gr. laga um útflutningssjóð, í 150%.

Um 44. gr.

Í gr. er gert ráð fyrir, að hið svonefnda leyfisgjald af bifreiðum verði 160% af fob-verði í stað 125% eins og nú er.

Þá er það nýmæli, að heimilt er að innheimta jafnhátt gjald af bifreiðum, sem settar hafa verið saman innanlands.

Um 45. gr.

Samhljóða 25. gr. nógildandi laga um útflutningssjóð að öðru en því, að gjaldið hækkar úr 15% í 20%. Með þessu hækka gjöld á ferðagjaldeyri í heild úr 57% í 101%, og er þá meðtalið 1% leyfisgjald til Innflutningsskrifstofu.

Um 46. gr.

Hér er gert ráð fyrir, að lagt verði sérstakt innflutningsgjald á benzin til viðbótar því gjaldi, er innheimt er samkvæmt nógildandi lögum. Gjald þetta nemur 62 aurum af hverjum lítra. Þar af skulu 6 aurar renna í brúarsjóð, 6 aurar í sérstakan sjóð, sem varið skal til að gera akfæra þjóðvegi milli byggðarlaga, og 50 aurar til útflutningssjóðs.

Um 47. gr.

Ákvæði gr. eru efnislega hin sömu og síðustu mgr. 27. gr. laga um útflutningssjóð. Þykir sanngjarnt, að jafnhá gjöld séu greidd af vélum í íslensk skip, er vélskipti fara fram, hvort heldur þær eru settar í skipin hér á landi eða erlendis.

Um 48. gr.

Sjá skýringar við 51. gr. um reikningsskil rikissjóðs og útflutningssjóðs.

Um VI. kafla.

Þessi kafla gefur ríkisstjórninni heimild til að greiða niður vöruverð, ákveður, að útflutningssjóður skuli standa straum af niðurgreiðslum frá 1. janúar 1958 og kveður á um reikningsskil útflutningssjóðs og rikissjóðs. Nógildandi lög um heimild til niðurgreiðslu vöruverðs eru felld úr gildi (sbr. 62. gr. frumvarpsins), og þau ákvæði þeirra laga, sem þurfa að haldast, tekin hér upp.

Ástæðan fyrir því, að gert er ráð fyrir, að útflutningssjóður annist framvegis niðurgreiðslur, er sú, að þær gegna svipuðu hlutverki og útflutningsbætur. Að sama skapi og vöruverð er greitt niður, verður framleiðslukostnaður lægri en ella myndi, og þar með þær bætur, sem greiða verður. Er því eðlilegt, að tekjuöflun til niðurgreiðslna verði sameinuð tekjuöflun til útflutningsbóta, en aðskilin frá tekjuöflun til rikissjóðs.

Um 49. gr.

Þarfnast ekki skýringa.

Um 50. gr.

Ákvæði þessarar gr. eru óbreytt frá gildandi lögum.

Um 51. gr.

Hér er sagt fyrir um reikningsskil á milli útflutningssjóðs og ríkissjóðs. Útflutningssjóður tekur við niðurgreiðslum frá 1. janúar s. l. og endurgreiðir ríkissjóði niðurgreiðslur frá áramótum. Aftur á móti endurgreiðir ríkissjóður útflutningssjóði þær tekjur, sem hann hefur frá honum haft síðan um áramót. Jafnframt fellur niður sú fjárveiting, sem nú er til niðurgreiðslna í fjárlögum. Til að jafna halla hjá ríkissjóði, er gert ráð fyrir, að hann fái 20 millj. kr. árlega frá útflutningssjóði.

Samkvæmt þessu frumvarpi er gert ráð fyrir að leysa fjármál ríkissjóðs þannig á yfirstandandi ári:

	Millj. kr.
Niðurgreiðslur, sem ekki eru meðtaldar á fjárlögum	91.0
Væntanleg lækkun tekna vegna þeirra skattafrumvarpa, sem nú liggja fyrir Alþingi	11.0
Samtals	102.0
Þessi halli myndi jafnaður sem hér segir:	
Flutningur niðurgreiðslna til útflutningssjóðs	131.0
Tillag frá útflutningssjóði	20.0
Alls	151.0
Frá dragast tekjur, sem ríkissjóður hefur frá útflutningssjóði samkv. nú- gildandi lögum	90.0
Alls	61.0
Aukning tolltekna ríkissjóðs samkv. þessu frumvarpi að frádregnum áætl- uðum útgjaldahækkunum, er af því leiddi	41.0
Samtals	102.0

Um VII. kafla.

Um 52. gr.

Í þessari gr. eru ákvæði um 5% hækkun launa frá 1. júní 1958, og vísast í því sambandi til hins almenna hluta athugasemdanna hér að framan. Grunnlaun í almenntri verkamannavinnu, sem eru kr. 10.27 á klst., að meðtöldum svonefndum veikindapeningum, skulu hækka um 5%, eða um kr. 0.51 á klst., og hliðstæð hækkun á að verða á samsvarandi vikulaunum og mánaðarlaunum. Grunnlaun, sem eru lægri en þetta, skulu hækka um sömu krónutölu, en þó er hámark hækkunar ákveðið 7%. Hærrí grunnlaun skulu hækka 5%, en þó skal engin hækkun verða á mánaðarlaunum, sem eru hærrí en kr. 4390.00. Hækkun þessi á grunnlaunum skal aðeins koma á aðallaun, en ekki á aukagreiðslur við aðallaun frá sama vinnuveitanda. Þó skal hún koma á yfirvinnugreiðslur.

Um 53. gr.

Gert er ráð fyrir, að grunnupphæðir lífeyris úr lífeyrissjóðum, sem ríkissjóður sjálfur eða stofnanir hans greiða iðgjöld til, hækki um 5% frá 1. júní 1958 á sama hátt og laun almennt eiga að hækka. Sama gildir um greiðslur til einstaklinga á 18. gr. fjárlaga.

Í 2. mgr. þessarar gr. er ákveðið, að örorkulífeyrir, mæðralaun, fæðingarstyrkur og fjölskyldubætur samkvæmt lögum um almannatryggingar skuli hækka um 5% frá 1. júní 1958.

Um 54. gr.

Þarfnast ekki skýringa.

Um 55. gr.

Fjallað er um takmörkun þá á greiðslu verðlagsuppbótar, sem hér um ræðir, í hinum almenna hluta athugasemdanna hér að framan og vísast til þess. — Gert er ráð

fyrir, að hækkun á framfærsluvisitölunni um 9 stig frá því, sem hún var 1. febrúar 1958, komi ekki fram í kaupgreiðsluvisitölunni, og sömuleiðis er gert ráð fyrir, að kaupgreiðsluvisitala mánaðanna júní—ágúst 1958 skuli vera hin sama og var á undan-
gengnu þriggja mánaða tímabili, þ. e. 183 stig. Að öðru leyti eru ákvæði þessarar gr. hin sömu og ákvæði 36. gr. laga um útflutningssjóð.

Um 56. gr.

Í fyrri mgr. þessarar gr. er ákvæði, er heimilar hækkun á mjólkurverði til bænda frá 1. júní 1958, sem svarar til 5% hækkunar á kaupmi bónda og verkafólks hans í verðlagsgrundvelli landbúnaðarværa fyrir framleiðsluárið 1957—1958. Er þetta í samræmi við hina lögákvæðnu hækkun grunnlauna um 5% frá 1. júní 1958. Í því sambandi er vísað til ákvæða bráðabirgðalaga nr. 73 1951, er heimiluðu hækkun á kaupmi bónda og verkafólks hans í júní 1951 við sams konar aðstæður og nú eru fyrir hendi. Heimild þessi til hækkunar tekur aðeins til mjólkurverðs. Ekki er heimilt að hækka framleiðandaverð á kindakjöti og garðávöxtum, fyrir en verðlags-
grundvöllur landbúnaðarværa 1958 verður reiknaður út á komandi hausti, enda er það, sem er á markaði af þessum afurðum til loka framleiðsluársins, selt á verði, sem svarar til tilkostnaðar á framleiðslutíma afurðanna. Ákvæði frumvarpsins um þessar afurðir eru þannig hliðstæð því, sem ákvæðið er um sjávarafurðir.

Í síðari mgr. þessarar gr. er gert ráð fyrir því, að við haustverðlagningu landbúnaðarværa 1958 samkvæmt lögum um framleiðslusjóð landbúnaðarins skuli laun bónda og verkafólks hans í verðlagsgrundvelli 1958—1959 hækka um þau sömu 5% og gert er ráð fyrir, að almenn laun hækki. Eru þessi ákvæði alveg hliðstæð ákvæðum 2. gr. bráðabirgðalaga nr. 64 1956, um festingu verðlags og kaupgjalds.

Um VIII. kafla.

Ákvæði kaflans eru svo til samhljóða ákvæðum IV. kafla nógildandi laga um útflutningssjóð. Þó eru hér ekki tekin upp ákvæði 33. gr. þeirra laga, þar eð þau er nú óþörf vegna þess að komið hefur verið á almennu verðlagseftirliti.

Um IX. kafla.

Þarfnast ekki skýringa.